

1797г. търгуват с пари, много актуална дейност в края на XVIII и началото на XIX век, която те осъществяват чрез връзки с Брашов и Виена. През посочената година те получават от Виена жълтици. Пратката е адресирана до "Иван хаджи Николай от Габрово" и до "хаджи Велчо братя Мустакови". Ясно е, че се касае за братя хаджи Велчо и хаджи Иван Мустакови, но в случая срещахме ново име: на младия Иван, син на останалия в Габрово хаджи Николай Мустаков.¹² В резултат на добра търговска дейност и забогатяване, същия Иван Мустаков отива на Божи гроб в Йерусалим и прибавя и към своето име "хаджи" - „емблемата“ на богатството и силата. За нас той представлява особен интерес като собственик на известния Габровски хан. За съжаление сведенията за сега са доволно оскъдни. Той има пет сина и една дъщеря: Никифор, Николай, Христофор, Димитър, Константин и Кирикия. Починал е вероятно сравнително млад, ако съдим по това, че децата му правят подялба на имота му през 1815г.¹³

Най-големият брат Никифор, известен като "Никифор габрованлията, руски поданик", е голям търговец, който умее добре да защитава интересите си.¹⁴ Той притежава, заедно с Васил Априлов, място в Букурещ в поземлището на Стария дворец.¹⁵ Има лозя, които обработва с помощта на наемни работници. Произведеното продава. Има магазин с разнообразни стоки. Но основно място в дейността му заема търговията с фиде и макарони. В тази област той се налага като монополист в Княжеството. През 1816 година открива в Букурещ фабрика за тестени изделия. Получава похвала и поздравления от княза Йон Караджа.¹⁶ За да се предварди от конкуренцията, той настоява пред властите да не се открива друга такава фабрика.¹⁷ Занимава се със стопанисването на мошии, една смела и рискована дейност за чужденци. В продължение на години търгува в съдружие със своите роднини хаджи Велчо и хаджи Иванчо Мустакови. Сред своите сънародници се ползва с авторитет и често е арбитър в техните спорове и дела. Умира през 1817 или 1818 година.

Вторият брат - Николай Мустаков дава под наем дюкяни още от 1806г. В неговата биография се установяват дълги престои в Русия. Според някои автори той учи "в руски учебни заведения".¹⁸ Можем да допуснем, че е получил и военно образование, особено ако се вгледаме по-задълбочено в отношенията му с руския офицер Яри и плановите им за създаване на български доброволчески отряди за участие във войната между Русия и Турция. През 1809 той става руски поданик.¹⁹

С присъщата предприемчивост на Мустакови през 1810г. Николай Мустаков купува мошията Бънеш, от която в продължение на 17 години получава добри доходи. През 1815г., при окончателната подялба на бащиното наследство, Николай става собственик на прочутия Габровски хан.²⁰

През 1827г. Николай Мустаков продава Бънеш. Поради претенциите на управителя му за построените от него помещения и насаждения, Николай е принуден да води съдебно дело. При тези обстоятелства става известно, че през 1821г. в мошията се е продавало вино и ракия. За нас е интересно да свържем този факт с престоя в мошията на много хора, евентуално участници от въстанието през 1821г., за да стигнем до съпричастието на Николай във връзките на Димитър Мустаков с Филики